

A pénteken délelőtt Szegeden tartott aktiválülésen Apró Antal elvtárs, a Politikai Bizottság tagja, az országgyűlés elnöke előadásának első részében belpolitikai, gazdasági kérdésekkel foglalkozott, míg második részében néhány olyan külpolitikai kérdésről szólt, melyek a föld különböző pontjain befolyásolják, alakítják a nemzetközi helyzetet, javítják vagy rontják a békés egymás mellett élés lehetőségét. A beszédet az akábbiakban, ki-
vonatosan ismertettjük.

Eredményesen zártuk a tavalyi évet

Bevezetőként az előadó hangsúlyozta: az 1971. évben országunk dolgozói az iparban, a mezőgazdaságban és más területeken — együtt a párt- és állami szervezetek vezetőivel — nagy erőfeszítéseket tettek, hogy a X. kongresszus után a IV. ötéves terv első évét eredményesen zárjuk, és megvalósíthassuk a X. kongresszusunk legfőbb célkitűzését: *a gazdálkodás javítását, a népjólét emelésére vonatkozó programunkat. Ezért nálunk a legfontosabb belpolitikai kérdés: a termelés.*

A múlt év végén a Politikai Bizottság és a kormány számos határozatot hozott az 1972. évi terv irányelveire, a Minisztertanács pedig az intézkedések egész rendszerét dolgozta ki annak érdekében, hogy 1972-es tervünk minél jobban realizálhatóbb legyen. Köztudomású, hogy az ipari termelés 1971-ben 5—5,5, a mezőgazdasági termelés — a rossz időjárás ellenére — mintegy 9—10 százalékkal emelkedett. Ennek ellenére olyan fontos elemiszerekből, mint a cukor, a vaj stb. behozatala mellett mintegy 800 ezer tonna szemetestakarmányt is importáltunk. A nemzeti jövedelem növekedése az előző évhez képest 8 százalékos emelkedést mutat. Rámutatott arra: *a KB decemberi ülése — elismerve az 1971-ben elért eredményeket és népgazdaságunk egészének növekedését — megállapította azt is, hogy népgazdaságunk egyensúlyának biztosítása érdekében csökkeníteni kell a felhalmozás mértékét.* Javítani kell a fizetési mérleget, és — nagyobb erővel, mint eddig — folytatni kell a népgazdaság szerkezetének átalakítását, növelni kell az exportálható termékek arányát. A hiányosságok felszámolására a kormányutasítások egész sora jelent meg.

A továbbiakban foglalkozott az országgyűlés, az Elnöki Tanács, a Minisztertanács munkájával, és kiemelte: jelentős belpolitikai tényező volt az elmúlt év során, hogy a Központi Bizottság rendszeresen megtárgyalta az ország előtt álló legfontosabb bel- és külpolitikai, gazdasági kérdéseket. A KB számos fontos, nyilvános határozatot hozott gazdasági, nemzetközi kérdésekben, államunk, rendszerünk demokratikus továbbfejlesztésére vonatkozóan. Utalt arra is, hogy társadalmi életünk növekvő demokratizmusának állomásai voltak a múlt évben a szakszervezetek kongresszusai, majd a SZOT-kongresszus, a nőkongresszus, a KISZ nemrég lezajlott és jól sikerült kongresszusa, a két szövetkezeti kongresszus. Ezek a szervek együttesen csaknem 7 millió tagot számlálnak, vagyis társadalmunk igen tekintélyes részét egyesítik. Ezek az említett tanácskozások jelentős mértékben lekötötték, igénybe vették a párt erejét, hiszen e tanácskozások megszervezése minden esetben jelentős pártfeladat is volt. Utalt az új kollektív szerződések előkészítésére, és megkötésére is.

— Belpolitikai életünket közvetlenül érintik a fontos külpolitikai események is. Különösen akkor, ha a mi táborunkról, a szocialista országokról van szó — hangsúlyozta Apró Antal. — Kádár elvtárs nemrég egy tanácskozáson a külpolitikai kérdésekkel kapcsolatban azt mondotta: „Külpolitikai tevékenységünk iránt megnőtt az érdeklődés, megnőtt az a fogyasztó réteg, amely figyeli, ellenőriz, hogy nemzetközileg mit csinálunk.” Ezért számon tartja párt- és állami vezetőink külföldi utazásait, a külföldi országok párt- és állami vezetőinek hazánkban tett látogatásait. Úgy gondolom: *javítani kell propagandamunkánkat, hogy a sajtó, a tv útján jobban megmagyarázzuk a tárgyalásokon való részvétel fontosságát.* Azt kell tudatosítanunk, hogy *népköztársaságunknak érdeke bekapcsolódnia minél szélesebb körben a nemzetközi politikai életbe.* Az európai biztonsági tanácskozás előkészítéséért pedig mi is egyenesen felelősek vagyunk. Mindenütt, ahol a békés egymás mellett élés, az államok békés együttműködése, a béke védelme, az európai biztonság megteremtése, országunk nemzetközi, politikai, gazdasági kapcsolatai szükségessé teszik, ott részt kell venni, és hallatni kell hangunkat.

Népgazdaságunkat tervszerűen fejlesztjük

Az aktív előadója a továbbiakban népgazdaságunk ez évi tervének főbb céljairól és előirányzatairól beszélt, és feltette a kérdést: mit kívánunk elérni gazdasági téren 1972-ben? A válasz: 1972. évi tervünk fő célkitűzése a *népgazdaság tervszerű fejlesztésének erősítése, a kedvezőtlen tendenciák megállítás, a népgazdaság általános egyensúlyi helyzetének javítása.*

— Tervünk főbb előirányzata szerint

Legfontosabb belpolitikai kérdéseink: a termelés

Apró Antal előadása a január 14-i pártaktívaülésén

— mondotta Apró elvtárs —, 1972-ben a nemzeti jövedelem 5—6 százalékkal emelkedik. A tervezett fejlődést az ipari termelés 5—6, az építőipari termelés 3—4, és a mezőgazdasági termelés 2—3 százalékos növekedése alapozza meg. Gazdaságunk növekedésének ez az üteme biztosított, a termelés növelésének feltételei, a termelőkapacitások, a nyersanyag, az energia, a munkaerő rendelkezésünkre állnak. Az életszínvonal emelése ebben az évben alapvető gazdasági célunk. A felhalmozás volumene nem haladhatja meg a tavalyit. Azt is tudnunk kell, hogy 1972-ben a nemzeti jövedelem még nem fedezi teljes egészében a tervezett belföldi felhasználást (a fogyasztást és felhalmozást), külső fejlesztési forrásokat — a külkereskedelem behozatali többletén keresztül —, még ez évben is igénybe kell vennünk. Ez a többlet azonban csak mintegy felét teszi ki annak, amire 1971-ben szükség volt. Ezért idei tervünket jelentős lépésnek tekinthetjük az egyensúly fokozatos helyreállítása útján.

A következőkben az előadó az egyes termelőágazatok előirányzott fejlődéséről beszélt. Hangsúlyozta: *a belföldi igények kielégítésében fokozzuk a hazai ipar termékeinek felhasználási arányát.* Az ipar exportfeladatai töké- és szocialista relációban egyaránt magasak lesznek. Ismerte is, hangsúlyozva, hogy hazai termelésből kívánjuk kielégíteni az ország étkezési gabonaszükségletét, és jórészt az állatállomány takarmányzükségletét. Tervünk a *sertésállomány stabilizálása, és a tehénállomány csökkenésének megállítás, sőt kismértékű növelése.*

A kormány megfelelő határozatokat hozott a termelést gátló tényezők feloldására, a termelés feltételeinek javítására. Az intézkedéseknek az a célja, hogy mind a fogyasztás, mind az export számára biztosítva legyenek az ötéves tervünkben már előirányzott termékmennyiségek.

A továbbiakban néhány mezőgazdasági, termelési ágban előállott kedvezőtlen helyzetet elemelte, és — többek között — megjegyezte, hogy *az illetékes minisztérium még ez év első felében komoly javaslatot dolgoz ki és terjeszt a kormány elé a szarvasmarha-tenyésztés termelésének gyorsabb ütemű növelésére, a tenyésztői kedv tartós stabilizálására.*

Életszínvonal-politikánk következetes

Felhívta a figyelmet az idej terv életszínvonal-intézkedéseivel kapcsolatban arra, hogy továbbra is következetesen haladunk életszínvonal-politikánkban lefektetett elveink útján. A lakosság egy főre jutó reáljövedelme — a tervezett 3 százalékos fogyasztási árszínvonal-emelkedés figyelembevételével — 1972-ben is mintegy 5 százalékkal fog nőni. A pénzbeli szociális juttatások 15 százalékkal haladják meg az 1971. évit. Ez jórészt a nyugdíjkorhatárt betöltött dolgozók munkába maradását ösztönző intézkedések, valamint a családi pótlék rendezésének következtében alakul ki. Mintegy 75 ezer új lakást építünk a lakásellátás további javítása érdekében.

Beruházás — külkereskedelem

Ez évi beruházási tervünkről szólva megemlítette: az előirányzat szerint az idén a beruházásokra fordítható összeg folyó áron számolva 105—107 milliárd forint lehet, ami az 1971. évi teljesítésnek felel meg. Ez kétségkívül az utóbbi években kialakult egyszerűen magas növekedési ütem tervszerű keretek között való tartását jelenti. Mindamelllett biztosítja a népgazdasági termelő és nem termelő állóalapjainak jelentős bővülését. Például az idén csupán az iparban folytatott *idén nagyberuházásaink* közül 19-et fejezünk be, illetve helyezünk üzembe. Igen nagy lesz a folyamatban levő beruházások volumene ebben az évben is, amely a további, új kezdeményezéseket figyelembe véve biztosítani fogja, hogy a következő években folyamatosan bővüljön termelésünk állóalapja, gyarapodjék nemzeti vagyonunk.

Rendkívül komoly feladatot jelentenek tervünknek a külkereskedelemre vonatkozó előirányzatai, azok teljesítése. Mindkét viszonylatban mérsékeljük az import, és jelentősen növelni kívánjuk az export színvonalát.

A kormány-intézkedésekről

Az eddig említettakkal kapcsolatosan Apró elvtárs a kormány által hozott fontosabb intézkedéseket a következőkben foglalta össze,

— A beruházások közül néhány egyedi nagyberuházást tervünkben végleg elhagyunk, illetve kezdésüket a későbbi évekre halasztjuk. Hasonlóan elhalasztjuk az állami kölcsönrel megvalósuló beruházásaink jó részét is, csökkentjük több vállalati eszközökből létesülő beruházás állami támogatásának mértékét. A célcsoportos és egyéb állami beruházások mértékét az elmúlt évi szinten tartjuk. Az ez év január 1-e után kezdődő vállalati és szövetkezeti beruházásoknál, valamint a tanácsok nem-célcsoportos beruházásainál a költségelőirányzat 20 százalékának mértékéig tartalékképzést írtunk elő, amely elsősorban az időközi költségnövekedés fedezetére szolgál. Az eddigi lehetőségeket szűkítve a vállalatok és szövetkezetek csak néhány meghatározott esetben bocsáthatják pénzeszközeiket a tanácsok rendelkezésére (közvetlen érdekelt-ség, gyermekintézmények stb.). Beruházási hiteleket csak a tavalyi évvel azonos összeg mértékéig lehet nyújtani, azonban az építési tilalom alá eső objektumok (például irodaház) építésére hitelet nem folyósíthatunk. A Gazdasági Bizottság az 1972—1975. évek beruházási programjának felülvizsgálására beruházási tárcaközi bizottságot hozott létre, melynek feladata a beruházási egyensúly megteremtésére vonatkozó konkrét javaslatok kidolgozása.

A külkereskedelem és a termékforgalmazás területén a következő intézkedések születtek:

A külkereskedelmi egyenleg javítása érdekében több terméknél, amelyből a szükségletek más forrásból is kielégíthetők, megszabtuk a behozatal felső határát. Egyidejűleg a meglevő exportkorlátozások döntő része feloldásra került. Több terméknél az importtámogatásokat megszüntettük, illetve mérsékeljük.

Arántézkedéseink, melyek a termelőket és a fogyasztókat érintik jórészt ismeretek, azok bejelentésre kerültek. Ezek célja *a helyesebb arányok kialakítása, a kereslet, kínálat egyensúlyának javítása.* Az intézkedések más része termelői árvaltozásokkal, vagy az importtámogatások csökkentésével függnek össze, és kihatásukban a költségvetést terhelik. A jövedelmesség és ezzel a termelési kedv növelése érdekében sor került egyes munkaigényes növényi kultúrák termelői árának rendezésére.

Az állami és a szövetkezeti szektor között egyes vonatkozásokban keletkezett feszültségek megszüntetésére irányulnak a kormány az azok a rendelkezések, amelyek újraszabályozták a szövetkezetek gazdasági tevékenységét. Ezzel párhuzamosan szabályozta a kormány a mezőgazdasági szövetkezetek nem mezőgazdasági jellegű tevékenységét is, annak érdekében, hogy ezen a téren a munkaerő elszívása és az indokolatlan jövedelmek keletkezése megszűnjön.

Végül a hozott intézkedések sorában utalt arra, hogy a kormány újra szabályozta a jövedelemadóval kapcsolatos kérdéseket, az állampolgárok egyes rétegeinél tapasztalható aránytalan és indokolatlanul magas jövedelmek és vagyonképződés leföldése érdekében. Az új szabályozás kellően differenciált.

Fontos feladat, hogy az ez évi terv végrehajtása során országos jellegű aktivitás bontakozzék ki a *tervezetek maradtakban teljesítésére, a vállalati, üzemi és munkaszervezésben meglevő tartalékok feltáráására, a vállalati tevékenység állandó fejlesztésére.* Törökni kell arra, hogy az elért eredmények révén új lendületet kapjon a *szocialista munkaverseny*, amellyel a Központi Bizottság nemrégiben behatóan foglalkozott, megállapítva, hogy az társadalompolitikai és gazdaságpolitikai céljaink megvalósításának fontos eszköze.

Az üzemi demokrácia kérdése

Ezután Apró elvtárs az üzemi demokrácia néhány kérdéséről beszélt. Utalt arra, hogy pártunk X. kongresszusa nyomtatékon felhívta figyelmünket: *elengedhetetlenül szükséges állami életünkben és az üzemi életben a szocialista demokrácia továbbfejlesztése.* Mindez a szocializmus teljes felépítésének fontos eszköze. Ezért a párt politikai tevékenységének fontos része a dolgozók részvételi jogának biztosítása, a vállalati gazdálkodás irányításában és ellenőrzésében. Társadalmi életünk szocialista fejlődése, a gazdaságirányítási rendszerben bekövetkezett változások, a vállalati önállóságok növekedése, az anyagi érdekesség mind szélesebb körű érvényre juttatása fontos pillére az üzemi demokrácia széles körű kibontakoztatásának.

A dolgozók részvétele, javaslatainak figyelembevétele tekintetében megfigyelhető már bizonyos javulás — mondotta az előadó. Jelentős politikai eredmények tartjuk, hogy a munkások, az alkalmi

mazottak, a szakszervezeti szervek révén közvetve is részt vettek a vállalati központi terv kialakításában. Az üzemi demokrácia gyakorlásának politikai, társadalmi és gazdasági szempontból fontos megnyilvánulásai voltak az e kérdésben lefolytatott tanácskozások, valamint a kollektív szerződések megkötése. Ezt kell pártszervezeteinknek tovább folytatniok. A dolgozók véleményének meghallgatása, a munkabérek kialakítása, a munkaerőhelyzet, az árpolitika, az egészségügy, a szociális és kulturális üzemi tervek kidolgozásában fontos gyakorlati tennivalója van a szakszervezeteknek. Az eddig megtartott tanácskozások ott voltak hasznosak, eredményesek, ahol nemcsak beszámolókat tartottak, hanem javaslatokat, véleményeket kértek, a dolgozók tanácsait meg is hallgatták. Az üzemi demokrácia ilyen jellegű kibontakoztatása nagy segítséget jelent a vállalatvezetés számára, a döntések meghozatala előtt.

Apró elvtárs szólt arról, hogy az idén *kevesebb lesz a központi tanácskozás, tehát több idő marad figyelni a munkára, a vezetésre, az üzemi tanácskozásokra, a szocialista brigádok munkájára.* Ehhez a munkához meg vannak országunkban a kedvező politikai és gazdasági feltételek, és meg van a dolgozók segítő szándéka, áldozatvállalása. Az üzemi demokrácia, a dolgozók véleményének meghallgatása szoros politikai összefüggésben van az eredményes gazdálkodással.

Minden népnek érdeke a béke

Ezt követően Apró elvtárs külpolitikai kérdések elemzésére tért át. Szólt részletesen az európai biztonsági értekezlettel kapcsolatos kérdésekről — nemcsak a kormányok közötti tárgyalásokról, hanem a tömegpolitikai munkáról, a tömegek mozgósításáról. Hangsúlyozta: *az európai biztonság az együttműködés érdekében kibontakozott társadalmi, közéleti mozgalom a legtöbb európai országban megindult.* Olyan fórumok alakultak az európai társadalom legkülönbözőbb világnézeti köréből és a szocialista irányzatok képviselőiből, melyeknek közös célja az európai biztonság megteremtésének ösztönzése, társadalmi támogatása. Pártunk támogatja az akciákat, a párt-, a társadalmi és a tömegszervezetek képviselői nyugat-európai partnereikkel történt eszmecsereken külön figyelmet fordítottak a fontos problémákra. Kiemelt jelentősége van a nyugat-európai szocialista és szocialdemokrata-körök megnyerésének. Cél-szerű erőfeszítéseket tenni a szociáldemokrata pártoknál mutatkozó pozitív tendenciák bátorítására, érdekeltségük támogatására, bevonni őket a biztonság és együttműködés ügyét szorgalmazó társadalmi mozgalomba. Szólt azokról a tárgyalásokról, amelyeket a hazánkban járt olasz társadalmi erők képviselőiből álló csoporttal folytattak. A velük történt megbeszélések részét képezik annak a széles körben kibontakozó nemzetközi akciónak, melynek célja az európai népek békéje, biztonsága, barátsága.

Szólt az előadó a Belga Nemzeti Bizottság tevékenységéről. Az általa összehívott találkozó 23 ország küldöttsége egyöntetűen amellett foglalt állást, hogy össze kell hívni egy közgyűlést, melyen jelen lesznek Európa valamennyi politikai, gazdasági és szociális erői. A közgyűlés célja: *magukat a népeket vonják be egy olyan Európa építésébe, amely történelme során először rendelkezne garantált és tartós biztonsággal, és amely minden téren együttműködést valósítana meg az igazság és a béke egyetemessége érdekében.* A találkozó résztvevői egyúttal megbízták a Belga Nemzeti Bizottságot, hogy a társadalmi mozgalom fejlesztésére közös akcióprogramot dolgozzon ki. E célból széles körű konzultatív értekezlet összehívására került sor. Néhány napja a találkozó meghatározta az európai népek közgyűlésének idejét (június első fele), helyét, tárgyait a közgyűlés pontos elnevezésének kérdéseiről, valamint az előkészítés szervezeti problémáiról.

— Nekünk meggyőződésünk — mondotta Apró elvtárs —, hogy a béke, a biztonság és az együttműködés megteremtése minden népnek érdeke, ezért támogatjuk azt az elvet, hogy a közgyűlés — és már az előkészítő munkában is — az európai társadalom minden olyan rétege képviselve legyen, amely részt vállal a kontinens jövőjéért folyó küzdelemben. Ezért tartják fontosnak az érdekképviselői szervek bekapcsolódását, az USA és Kanada békét akaró társadalmi erőinek bevonását. Öröndetes, hogy belga barátaink elengedhetetlenül fontosnak tartják a szovjet—nyugatnémet és a lengyel—nyugatnémet szerződések mielőbbi hatályba léptetését. Ezért támogatja a magyar társadalom is e nagyjelentőségű nemzetközi társadalmi akciákat.

Megemlítette végül Apró elvtárs, hogy a *Varsói Szerződés tagállamainak külügyminiszterei is tárgyaltak az említett kérdésekről; — ezen a tárgyaláson már azok a gyakorlati kérdések kerültek napirendre, amelyek a tárgyalás előkészítéséhez tartoztak.*

A továbbiakban az aktív előadója más külpolitikai kérdésekkel foglalkozott,